

gezond gehoor

Herrie onder water

De invloed van geluid op
het gedrag van vissen

**'Hoe guller de lach, hoe
meer het mij inspireert'**

Jörgen Raymann over zijn favoriete geluiden

'Ik geef les in gebarentaal'

Portret van een leerkracht in het cluster 2-onderwijs

Gadgets:
Leuke
hoorinnovaties
voor horen en
communiceren

Gehoorscherming is onderdeel van de
bedrijfscultuur bij Douwe Egberts

Inhoud

10 **Passie**
Herrie onder water

17 **Onbelemmerd**
Meer integratie op de werkvloer

23 **Column**
Kassa

24 **Hoorheld**
Hoorhelden in het
zonnetje gezet

27 **Wetgeving & beleid**
Terugdringen geluidsoverlast

33 **Favoriet**
Jörgen Raymann

38 **Stelling**
Sneller thuis of minder verkeerslawaaï

41 **Wereld vol geluid**
Het pretpark

46 **Hoorbeleving**
'Haal het maximale
uit je leven'

49 **Op de werkvloer**
In de fabriek

56 **Gadgets**
Leuke hoorinnovaties

59 **Puzzel**
Win een Sennheiser
hoofdtelefoon t.w.v. €229,-

60 **Herrie**
Boegbeeld van de Nationale
Hoorstichting neemt afscheid

64 **Vragen over horen**
Vragen uit het boek
'101 vragen over horen'

67 **Mijn beroep**
Portret van een leerkracht in het
cluster 2-onderwijs

73 **Column**
Dove gevels

74 **Leven met...**
Brughoektumor

78 **Uittips**
Wat gaan we doen?

Meer integratie op de werkvloer

**Directeur sociale werkvoorziening verbetert communicatie
tussen dove en horende medewerkers**

Wat doe je als je een grote groep dove of slechthorende werknemers in je bedrijf hebt en je merkt dat de communicatie met deze mensen niet lekker loopt? Je kunt steeds over deze communicatiedrempels blijven struikelen. Maar je kunt ook samen met hen een oplossing zoeken. Dit laatste deed Remco Wijnia (43), algemeen directeur van De Sociale Werkvoorziening Rijswijk.

Wie binnenkomt bij DSW Rijswijk loopt meteen tegen een bordje aan met een foto van een vrouw die een gebaar maakt: WAAROM. *Gebaar van de week* staat erboven. Even verderop hangt hetzelfde bordje aan de muur. En op de koffieautomaat ook. 'Iedere week een ander gebaar', legt Remco Wijnia uit. 'Op maandag worden de bordjes gewisseld. Soms wordt een bordje niet weggehaald en hangen er ineens drie bordjes met verschillende gebaren naast elkaar. Lekker laten hangen, zeg ik dan. Prachtig toch?'

Persoonlijke ontwikkeling

DSW Rijswijk staat voor De Sociale Werkvoorziening Rijswijk. Het bedrijf heeft vestigingen in Rijswijk, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. Mensen die er werken, hebben allemaal een indicatie Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Dat betekent dat deze mensen door lichamelijke, psychische of verstandelijke beperkingen (of een combinatie hiervan) niet zelfstandig bij een reguliere werkgever kunnen werken. Met een Wsw-indicatie kunnen deze mensen begeleiding krijgen bij een reguliere werkgever of aan de slag bij een sociale werkvoorziening.

Bij DSW worden werknemers niet alleen begeleid in hun werk, er is ook aandacht voor hun persoonlijke ontwikkeling. DSW is een mensontwikkelingsbedrijf. 'We werken volgens een instroom-doorstroom-uitstroom-methode', legt Wijnia uit. 'Als iemand hier nieuw binnenkomt, wordt er gekeken wat zijn niveau is. Vervolgens wordt er gezocht naar passend werk. Dat kan intern zijn binnen onze eigen afdelingen, maar regelmatig worden mensen extern gedetacheerd. En dat is natuurlijk het mooiste: als mensen ergens anders aan de slag kunnen en vervolgens los van DSW kunnen gaan functioneren.'

Contact met werknemers

Wijnia duwt de deur richting de afdeling Montage open. Op deze afdeling zitten mensen ijverig te solderen. Enkelen kijken verbaasd op, Wijnia groet hen vriendelijk: 'Goedemorgen. Gaat het goed?' Een paar glimlachen en hoofdknikjes komen hem tegemoet. 'Ik vind het heel belangrijk om contact te hebben met de werknemers', legt Wijnia uit, terwijl hij zijn hand opsteekt naar een andere werknemer. 'In dit bedrijf gaat het om de mensen en niet om mijn status als directeur.'

'Samen zoeken naar een oplossing'

Remco Wijnia,
directeur DSW Rijswijk

Zo luncht Wijnia ook eens in de zoveel tijd op zijn kamer met een groep dove medewerkers. Van de 750 werknemers, zijn er meer dan vijftig mensen doof of slechthorend. Bij de lunch zit ook altijd een tolk gebarentaal. Nog niet zo lang geleden was dat heel anders. Dan dacht men bij een overleg vaak op het laatste moment: 'O ja, er zit een dove bij. We vragen Naïma van personeelszaken wel even om te tolken. Haar broer is doof en ze kan goed gebaren.' Nu is bij elk werkoverleg waar een dove werknemer aanwezig is ook een tolk. Wijnia speelt zelfs met de gedachte om een gebarentolk in dienst te nemen voor een paar uur per week.

Drempels weg

Deze veranderingen zijn voor een groot deel te danken aan de werkgroep Drempels Weg. Twee jaar geleden werd deze werkgroep, bestaande uit negen dove en horende medewerkers, opgericht. Het doel was het begrip voor elkaar op de werkvloer te vergroten, want de samenwerking tussen horende en dove collega's verliep niet altijd even soepel. Wijnia geeft aan dat hij het vaak frustrerend vond dat hij zo weinig contact had met zijn dove werknemers. 'We hebben veel dove werknemers, maar ik kon niet met ze communiceren. Dat moest veranderen.'

Laagdrempelig materiaal

Om de drempels in de communicatie tussen zijn horende en dove medewerkers te verlagen, liet Remco Wijnia een woordenboek Nederlands met Gebaren en twee dvd's ontwikkelen door Nienke Fluitman, docent gebarentaal en mede-eigenaar van het bedrijf Auris Signum Mani. Het woordenboek laat gebaren zien op foto met daaronder een beschrijving in tekst. Dezelfde gebaren zijn ook weer terug te vinden op de dvd 'Woordenboek voor doven'. Het zijn simpele gebaren die je elke dag gebruikt tijdens het werk of een gesprek met collega's.

De tweede dvd, met als titel 'Doof of zo?', is gemaakt om te laten zien wat de ideale omgang tussen dove en horende collega's is. De dvd toont alledaagse situaties op het werk waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het wel en hoe het niet moet.

Er zitten geen auteursrechten op het materiaal. Het woordenboek is dan ook vrij te downloaden via de website van DSW Rijswijk (www.dswrijswijk.nl).

Wijnia: 'Ik vind het zo vreemd dat veel gebarentaal-materiaal copyright heeft. Je wilt het toch juist breed verspreiden? Dan moet je er geen auteursrechten aan vast koppelen.'

Hij zocht contact met Nienke Fluitman, lerares Nederlandse Gebarentaal en mede-eigenaar van het bedrijf Auri Signum Mani. Samen hebben ze het project vormgegeven. Fluitman begeleidde de werkgroep en ontwikkelde uiteindelijk het DSW-woordenboek en de daarbij behorende dvd's (zie kader). Vooral die dvd's vond Wijnia erg belangrijk. 'Een woordenboek is mooi, maar voor leken zijn de plaatjes soms moeilijk te interpreteren. Vandaar dat ik vond dat de gebaren voorgedaan moesten worden in bewegend beeld.' Hij pakt een klein grijs Prisma Gebarenwoordenboek uit de boekenkast op zijn werkkamer en slaat het open bij een bladwijzer. 'Moet je kijken. Ik heb echt geoeft, maar ik kom gewoon niet verder.' Hij wijst naar het gebaar

WANNEER: 'Ik zie de plaatjes wel, maar hoe moet ik die kringeltjes rondom de vingers interpreteren? Als ik het al niet begrijp, dan is het voor de werknemers van DSW helemaal lastig. Daarom lag mijn focus vooral op de dvd.'

De berm in

Goed communiceren is meer dan een gesprek met elkaar kunnen voeren. Het is ook belangrijk om te weten hoe je met je dove collega om moet gaan op de werkvloer. Hiervoor is een tweede dvd ontwikkeld. Op deze dvd worden verschillende alledaagse werksituaties nagespeeld waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het wel en hoe het niet moet. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk dat je een dove collega nooit

zomaar van achter moet aantikken als hij geconcentreerd aan het werk is, omdat hij dan enorm kan schrikken. Ook praten met een volle mond of in een slecht verlichte ruimte is erg vervelend voor dove of slechthorende collega's omdat ze dan niet goed kunnen liplezen.

De fragmenten op de dvd zijn allemaal op de werkvloer van DSW opgenomen met hulp van verschillende dove én horende medewerkers. Volgens Wijnia was het goed om de werknemers er bij te betrekken. 'Het is nu echt iets van de mensen zelf en daardoor zijn ze er serieuzer mee bezig.' De nagespeelde situaties leveren soms onbedoeld grappige fragmenten. Twee mannen van de afdeling Groen & Milieu staan de berm te schoffelen als er een fietser langs wil. De horende man duwt zijn dove collega met één armzwaai de struiken in. Wijnia moet lachen om dat fragment. 'Het ziet er grappig uit, maar het gebeurt soms echt zo. Door dit te laten zien en daarna een fragment te tonen waarin het wel netjes gaat, willen we de horende werknemers laten zien dat ze hun dove collega's niet als kinderen hoeven te behandelen, maar met een gebaar duidelijk kunnen maken wat er aan de hand is.'

Veel bereikt

Dove medewerkers zijn enthousiast over het project. Ze voelen zich meer serieus genomen. Renske Hindriks, werkzaam in het magazijn, lid van de

wergroep en doof, vertelt dat haar horende collega's ook erg enthousiast zijn over het project. Met name over het *Gebaar van de week*. 'Maar het proces moet nog groeien, want het gaat nog wel erg langzaam', vindt ze. Toch is er al wel veel bereikt. Horende werknemers nemen bijvoorbeeld zelf regelmatig initiatief richting hun dove collega's. Afgelopen kerst had een jongen een Kerstverhaal dat hij wilde voordragen gekopieerd voor zijn dove collega's, voor het geval er geen tolk zou zijn. 'Dat betekent dat ons project slaagt', knikt Wijnia. 'En ik leer ook weer van zo'n jongen: ik maak nu ook kopietjes als ik ergens moet spreken waar doven zijn, voor het geval er geen tolk aanwezig is. Het wordt nu langzaam automatisme hoe we met dove en slechthorende collega's om moeten gaan. Voorheen hobbelden ze er een beetje achteraan en was er geen echt contact. Maar ook dove medewerkers moeten zich kunnen ontwikkelen. Daarom wil ik dat ze kunnen integreren op de werkvloer.' En dat kan best af en toe met een lolletje, vindt Wijnia. 'Tijdens een vergadering gebruikte een slechthorende man FM-apparatuur. Ik hing zo'n microfoontje om mijn nek zodat hij mij beter kon verstaan. Halverwege de vergadering zat hij een beetje te smoezen met een collega en toen zei ik heel zachtjes in die microfoon: "Hé, wel een beetje bij de les blijven hè?". Die man schrok eerst enorm, maar daarna hebben we heel hard gelachen.' ●

'Ook dove medewerkers moeten zich kunnen ontwikkelen'